

Anonymiseret version

Oversættelse

C-54/23 – 1

Sag C-54/23

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

3. februar 2023

Forelæggende ret:

Bundesgerichtshof (Tyskland)

Afgørelse af:

10. januar 2023

Sagsøger:

WY

Sagsøgte:

Laudamotion GmbH

Ryanair DAC

BUNDESGERICHTSHOF

KENDELSE

[Udelades]

[udelades]:
10. januar 2023
[udelades]

i sagen

WY, [udelades] Düsseldorf,

sagsøger og appellant,

[udelades]

DA

mod

1. Laudamotion GmbH, [udelades] Schwechat (Østrig),

sagsøgt og appelindstævnt,

2. Ryanair DAC, [udelades] Dublin (Irland),

sagsøgt,

[udelades]

har X. afdeling for civile sager ved Bundesgerichtshof (forbundsdomstol) efter retsmødet den 10. januar 2023 [udelades]

afsagt følgende kendelse:

Sagen udsættes.

Den Europæiske Unions Domstol forelægges i henhold til artikel 267 TEUF følgende spørgsmål vedrørende fortolkningen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (EUT, L 46, s. 1 ff.):

- 1) Er en kompensationsret som følge af forsinkelse af en flyvning på mindst tre timer i henhold til forordningens artikel 5-7 generelt udelukket, hvis passageren ved en potentiel lang forsinkelse benytter en erstatningsflyvning, som vedkommende selv har reserveret, og hermed ankommer til bestemmelsesstedet med en forsinkelse på mindre end tre timer, eller er en ret til kompensation i en sådan situation under alle omstændigheder mulig, hvis der allerede på det tidspunkt, hvor passageren senest skal være til stede ved indcheckningen, er tilstrækkeligt sikre holdepunkter for at antage, at flyvningen vil ankomme til bestemmelsesstedet med en forsinkelse på mindst tre timer?
- 2) Såfremt det første spørgsmål besvares i overensstemmelse med det andet alternativ, forudsætter kompensationsretten som følge af forsinkelse af en flyvning på mindst tre timer i henhold til forordningens artikel 5-7 i den beskrevne situation da, at passageren som omhandlet i forordningens artikel 3, stk. 2, litra a), er rettidigt til stede ved indcheckningen?

Præmisser:

- 1 I. Sagsøgeren har rejst krav over for den første sagsøgte om kompensation i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (EUT, L 46, s. 1 ff., herefter »forordning (EF) nr. 261/2004«).
- 2 Sagsøgeren reserverede hos den anden sagsøgte en flyvning fra Düsseldorf til Palma de Mallorca og retur. Den første sagsøgte var transporterende luftfartsselskab. Udreisen var planlagt til den 31. oktober 2019. Afgangen var seks timer forsinket. De sagsøgte tilbød ikke sagsøgeren en tidligere erstatningsflyvning. På grund af en aftale på bestemmelsesstedet reserverede sagsøgeren på egen hånd en erstatningsflyvning og ankom til Palma med en forsinkelse på mindre end tre timer.
- 3 Sagsøgeren har hævdet, at han var rettidigt til stede ved indcheckningen og her blev oplyst om forsinkelsen af den første sagsøgte.
- 4 Sagsøgeren har rejst krav over for den første sagsøgte om kompensation på 250 EUR samt godtgørelse for udgifter til advokatbistand før sagen og ved et trinvist søgsmål (»Stufenklage«) rejst krav over for den anden sagsøgte om oplysninger vedrørende ubetalte afgifter og om betaling af det beløb, der følger af disse oplysninger. Ved en delvis dom tilpligtede Amtsgericht (byret) den anden sagsøgte at fremlægge de krævede oplysninger og frifandt den første sagsøgte.
- 5 Appeldomstolen afviste sagsøgerens appel til prøvelse af den delvise frifindelse. Med sin revisionsanke, som appeldomstolen gav tilladelse til, har sagsøgeren opretholdt sit krav i første instans mod den første sagsøgte. Den første sagsøgte har bestridt revisionsanken.
- 6 II. Appeldomstolen lagde til grund, at den første sagsøgte ikke var forpligtet til at betale kompensation i henhold til artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 7, stk. 1, i forordning (EF) nr. 261/2004, selv om den af selskabet gennemførte flyvning ankom med en forsinkelse på mere end tre timer. Sagsøgeren tiltrådte nemlig ikke denne flyvning og ankom til bestemmelsesstedet med en forsinkelse på mindre end tre timer. Det forhold, at sagsøgeren selv reserverede erstatningsflyvningen, er ikke relevant. Sagsøgeren blev ikke stillet dårligere, end hvis han havde benyttet den flyvning, som blev gennemført af den første sagsøgte. Under de betingelser, der fremgår af § 280, stk. 1, § 281, stk. 1 og 3, og § 281 i Bürgerliches Gesetzbuch (den borgerlige lovbog) kan han gøre et krav gældende om godtgørelse af udgifterne til den erstatningsflyvning, som han selv reserverede.
- 7 III. Afgørelsen af revisionsanken afhænger af fortolkningen af artikel 3, stk. 2, artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 7, stk. 1, i forordning (EF) nr. 261/2004.

- 8 1. I henhold til Den Europæiske Unions Domstols praksis er passagerer berettigede til den kompensation, der er fastsat i artikel 5, stk. 1, litra c), i forordning nr. 261/2004, sammenholdt med samme forordnings artikel 7, stk. 1, for så vidt som de ved ankomsten til deres endelige bestemmelsessted har været udsat for en forsinkelse på tre timer eller mere (jf. Domstolens dom af 19.11.2009 – C-402/07 og C-432/07, [udelades] præmis 61 og 69 – Sturgeon, dom af 23.10.2012 – C-581/10 og C-629/10, [udelades] præmis 37 – Nelson, og Domstolens kendelse af 12.11.2020 – C-367/20, [udelades] præmis 27 – KLM).
- 9 2. På denne baggrund taler meget for, at der ikke skal betales kompensation, hvis passageren ved en potentiel forsinkelse benytter en erstatningsflyvning, som vedkommende selv reserverer, og hermed ankommer til bestemmelsesstedet med en forsinkelse på mindre end tre timer.
- 10 a) I henhold til Domstolens praksis er passagerer, der har rejst krav om kompensation for en lang forsinkelse, principielt ikke forpligtede til at bevise deres tilstedeværelse ved indcheckning til den nævnte flyafgang ved hjælp af boardingkortet, medmindre det påvises, at disse passagerer ikke var om bord på det pågældende forsinkede fly (Domstolens dom af 24.10.2019, C-756/18, [udelades] præmis 33 f. – easyJet).
- 11 Dette hviler formentlig på den præmis, at det principielt kun er passagerer, som har benyttet den berørte flyvning og faktisk er ankommet til bestemmelsesstedet med en forsinkelse på mindst tre timer, der er berettigede til kompensation for en lang forsinkelse.
- 12 b) Disse præmisser er i overensstemmelse med de principielle betragtninger, hvorefter Domstolen har udledt en pligt til at betale kompensation i tilfælde af en lang forsinkelse ved ankomsten, selv om denne pligt ikke er udtrykkeligt fastsat i forordningen.
- 13 Domstolen støttede navnlig denne fortolkning på det EU-retlige ligebehandlingsprincip, der kræver, at ensartede forhold ikke må behandles forskelligt, og at forskellige forhold ikke må behandles ensartet, medmindre en sådan forskellig behandling er objektivt begrundet. I denne henseende er det afgørende ifølge Domstolen, at passagerer på flyvninger med lang forsinkelse ved ankomsten og passagerer på aflyste flyvninger er i sammenlignelige situationer med henblik på kompensation i henhold til forordning nr. 261/2004, idet disse passagerer er udsat for samme gener, dvs. tab af tid på tre timer eller mere i forhold til den oprindeligt planlagte flyafgang (Domstolens dom af 19.11.2009 – C-402/07 og C-432/07, [udelades] præmis 50 ff. – Sturgeon, og dom af 23.10.2012 – C-581/10 og C-629/10 [udelades] – Nelson).
- 14 Således er kriteriet for, hvornår denne ligebehandling er relevant, i princippet, at de berørte passagerer faktisk er ankommet til bestemmelsesstedet med en forsinkelse på mindst tre timer. Heraf kan det muligvis udledes, at det forhold, at

en passager i et hypotetisk tilfælde ville være blevet udsat for en sådan forsinkelse, ikke er tilstrækkeligt til, at vedkommende har ret til kompensation.

- 15 c) På denne baggrund ændrer den omstændighed, at luftfartsselskabet i strid med sine forpligtelser undlod at tilbyde en erstatningsflyvning, hvormed forsinkelsen kunne være undgået, ikke i sig selv denne bedømmelse.
- 16 aa) I henhold til Domstolens praksis omfatter de foranstaltninger, som et luftfartsselskab skal træffe i tilfælde af forsinkelse eller aflysning, imidlertid, at det tilbyder passageren en direkte eller indirekte omlægning af rejsen med en flyafgang, som gennemføres af det pågældende luftfartsselskab selv eller af et hvilket som helst andet luftfartsselskab, og som ankommer mindre forsinket end med det berørte luftfartsselskabs næste flyafgang, medmindre gennemførelsen af en sådan omlægning af rejsen ville være urimeligt belastende for virksomheden på det pågældende tidspunkt (Domstolens dom af 11.6.2020 – C-74/19, [udelades] præmis 61 – LE/TAP, og Bundesgerichtshof (forbundsdomstol), dom af 6.4.2021 – XZR 11/20, [udelades] præmis 41).
- 17 En tilsidesættelse af denne forpligtelse kan dog ikke i sig selv begrunde en kompensationsret i henhold til artikel 7, stk. 1, i forordning (EF) nr. 261/2004. Denne forpligtelse tjener ganske vist det formål, at aflysninger eller forsinkelser så vidt muligt undgås. Der foreligger imidlertid i henhold til forordningen kun en kompensationsret i tilfælde af et tab af tid på mindst tre timer.
- 18 bb) Det forhold, at tilsidesættelsen af en pligt til at ombooke til en anden flyvning ligeledes kan medføre gener for passagererne, medfører formentlig ikke i sig selv, at der af ligebehandlingsprincippet kan udledes en ret til kompensation i sådanne situationer.
- 19 Forordningen fastsætter ikke en kompensationsret i henhold til artikel 7, stk. 1, for enhver type gener, men kun i situationer, der er kendetegnet ved et tab af tid på mindst tre timer. Denne bestemmelse kan ikke ved hjælp af ligebehandlingsprincippet overføres til situationer, hvor der ikke er opstået et sådant tab af tid.
- 20 Tilsvarende har Domstolen fastslået, at en ændring af reservationen af en delflyvning (den første delflyvning) ganske vist forårsager gener for den berørte passager, men at sådanne gener ikke kan anses for at være »alvorlige« i forordningens forstand, når passageren med den anden delflyvning alligevel ankommer med en forsinkelse på mindre end tre timer (Domstolens dom af 30.4.2020 – C-191/19, [udelades] præmis 32 – Air Nostrum).
- 21 3. Der skal dog muligvis i det mindste anlægges en anden vurdering i situationer, hvor der allerede på det tidspunkt, hvor passageren senest skulle være til stede ved indcheckningen, var tilstrækkeligt sikre holdepunkter for at antage, at flyvningen ville ankomme til bestemmelsesstedet med en forsinkelse på mindst tre timer.

- 22 I tilfælde af aflysning har passageren i henhold til artikel 5, stk. 1, litra c), i forordning (EF) nr. 261/2004 allerede ret til kompensation, hvis vedkommende ikke får tilbudt en omlægning af rejsen med et tab af tid på mindre end tre timer.
- 23 Hvis disse betingelser er opfyldt, er det i princippet irrelevant, om passageren faktisk tiltræder den planlagte rejse, og hvornår vedkommende ankommer til bestemmelsesstedet. Passageren er i en sådan situation heller ikke forpligtet til at være rettidigt til stede ved indcheckningen. Hvis det står klart, at flyvningen er aflyst, ville det under alle omstændigheder være meningsløst at stille et sådant krav.
- 24 Som afdelingen allerede har fastslået i anden sammenhæng (Bundesgerichtshof, kendelse af 3.5.2022 – X ZR 122/21, præmis 16), er denne situation muligvis sammenlignelig med en situation, hvor der allerede før det tidspunkt, hvor passageren senest skal være til stede ved indcheckningen, er tilstrækkeligt sikre holdepunkter for, at flyvningen kun vil kunne gennemføres med en forsinkelse på bestemmelsesstedet på mere end tre timer. I en sådan situation vil et krav om alligevel at være rettidigt til stede ved indcheckningen være meningsløst, ligesom ved en aflysning.
- 25 Heraf følger muligvis, at en ret til kompensation i denne situation, ligesom ved en aflysning, ikke afhænger af, om passageren har tiltrådt den planlagte rejse, og hvornår vedkommende er ankommet til bestemmelsesstedet.
- 26 4. I den foreliggende sag vil sagsøgerens revisionsanke være ugrundet, såfremt en ret til kompensation generelt er udelukket, når en passager er ankommet til bestemmelsesstedet med en forsinkelse på mindre end tre timer.
- 27 5. Såfremt en ret til kompensation derimod er mulig, hvis der allerede på det tidspunkt, hvor passageren senest skal være til stede ved indcheckningen, er tilstrækkeligt sikre holdepunkter for at antage, at der vil opstå en lang forsinkelse, opstår det yderligere spørgsmål, om en ret til kompensation i en sådan situation forudsætter, at passageren alligevel er rettidigt til stede ved indcheckningen for at give luftfartsselskabet mulighed for at foretage en ombookning.
- 28 Afdelingen har allerede forelagt Domstolen dette spørgsmål i en anden præjudiciel sag. Henset til de ovenfor anførte præmisser har spørgsmålet også væsentlig betydning for afgørelsen af den foreliggende sag.
- 29 De lavere retsinstanser har hidtil ikke foretaget konstateringer om, hvorvidt sagsøgeren som hævdet var rettidigt til stede ved indcheckningen. Såfremt dette ikke er påkrævet for at have ret til kompensation, kan afdelingen træffe endelig afgørelse om realiteten. I modsat fald skal sagen hjemvises til appeldomstolen med henblik på yderligere afklaring af de faktiske omstændigheder.

[Udelades]